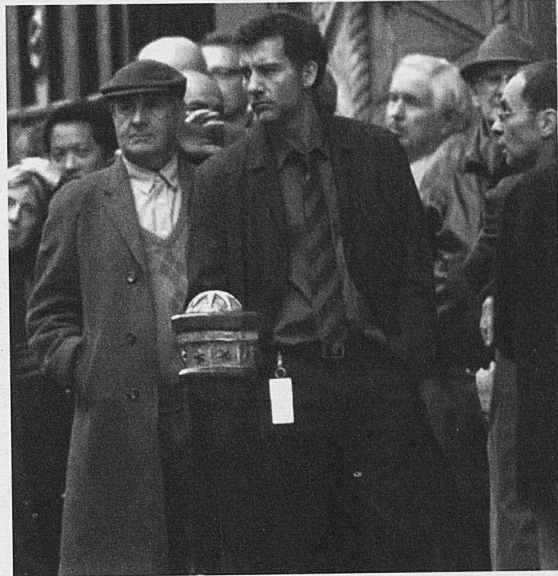

Children of men, o (Hijos de los hombres), el darrer film d'Alfonso Cuarón, vol presentar un món atrapat en el pitjor dels futurs possibles —ubicat en una Anglaterra desfeta, però extrapolable a qualsevol altre país. Un futur en què la violència quotidiana, el desordre social, la misèria moral, la repressió política i el desastre ecològic tenen la seva culminació canònicament apocalíptica en la que podria ser considerada la catàstrofe biològica per excel·lència: l'esterilitat total de la raça humana, és a dir, la incapacitat literal i absoluta dels homes i les dones per reproduir-se i, per tant, sobreviure com a espècie. L'argument no aclareix quines són les raons d'aquesta plaga: tant podria ser, com especulen alguns dels personatges, una conseqüència de la contaminació general com de la ingestió d'aliments genèticament manipulats. Siguin quines siguin les raons, però, en el fons no importen gens ni mica; l'únic que importa, a un nivell purament cinematogràfic (expressiu), són els fets. El fet que, des de fa més de divuit anys, no ha nascut cap infant en tot el món; el fet que un esdeveniment tan insòlit ha desfermat tots els conflictes que hi havia latents en les societats del món diguem-ne civilitzat (uns conflictes que van des de la immigració fins a la violència racial, institucional o terrorista); i, finalment, el fet que no sembla que hi pugui haver cap remei possible per a tots aquests mals.

Cuarón filma, així, les convulsions d'un món en plena descomposició, en el qual els individus només poden viure entre la marginació més miserable (la dels immigrants, deportats per llei) o la precarietat resignada i atemorida, en el cas dels anglesos —si bé aquests darrers també tenen l'opció del suïcidi, el qual és publicitat pel govern en forma de pastilles idíl·liques. Amb tot, excepte durant els primers minuts de pel·lícula, Cuarón sobretot fa servir aquest món en descomposició a la manera d'un decorat ambiental per a una trama que, en exclusiva, se centra en les peripècies d'un home, interpretat per Clive Owen, que, en descobrir fortuïtament l'existència d'una noia embarassada, es proposa de salvar-la. La seva és, evidentment, una missió gairebé religiosa: l'home se sent obligat a protegir de les inclemències i de les violències del món la mare del futur, la portadora de l'esperança. És, però, justament a l'hora d'expressar i desenvolupar aquest tema, amb les seves inevitables, múltiples, contradictòries ramificacions, que la pel·lícula, ambiciosa i plena de possibilitats, resulta molt fallida. Una qüestió de guió, com gairebé sempre. L'ambientació és excel·lent, original, perturbadora i imaginativa, horrible en el seu desordre oníric, brut i sense sentit; en canvi, l'expressió del que aquest malson comporta i, a un nivell profund, significa per als humans que el viuen, és més aviat banal, decebedora, poc agosarada, confusa. Tant per a tan poc, pensa inevitablement l'espectador.

Aquesta decepció sobretot prové, almenys en el cas de l'espectador que escriu aquest paper, de la manca de coratge a l'hora de plantejar les qüestions veritablement crucials de l'assumpte. Sobretot, a l'hora de plantejar la pregunta clau, definitiva. Aquesta pregunta: tot el períple —perillós, heroic, obstinat— que el protagonista duu a terme per tal de protegir i salvar la criatura que encara no ha nascut, i, a través d'ella, per salvar el futur de la humanitat sencera, val en realitat la pena? O, més exacte: de veres que s'ho mereix, la humanitat? Si l'espectador ha de jutjar sols pel que veu a la pantalla, la resposta, brutal però sincera, seria que no: no s'ho mereix de cap manera. La violència criminal tan indiscriminada, l'egoisme, la traïció, la mentida, l'absoluta manca de tendresa, la brutícia que omple els carrers i que funciona també com a metàfora moral i emocional d'un món que no ha sabut tenir cura d'ell mateix, el color gris del cel contaminat, la gent tan fantasmal: tot això no és conseqüència, només, de la plaga d'esterilitat que tot ho assola; tot això és, en primera instància, causa i culpa de la pròpia humanitat. És la humanitat.

Cuarón, però, en comptes d'extremar el discurs i portar-lo fins a aquest plantejament radical, es limita a donar per suposat que la supervivència de la humanitat i la seva perpetuació són intrínsecament bones, la qual cosa pot ser certa a un nivell estrictament visceral o biològic, però no a un nivell moral, artístic i intel·lectual. Amb tots els desastres que ha causat, amb tota la maldat que ha provocat, amb totes les estupideses que ha comès (i totes surten a la pel·lícula: en són la substància principal), per què l'espècie humana, doncs, es mereix sobreviure? Aquesta és la pregunta que, inevitablement, sensatament, es formula l'espectador. Per què? Per què es mereix sobreviure? Perquè són homes? Perquè són fills dels homes? Fills dels homes... I què? I què! ■